

NL Weekly - Achtergrond bij de cijfers

Philip Bokeloh, Piet Rietman, Jan-Paul van de Kerke

De week van het koninklijk bezoek, de AIQ en de hypotheekaanvragen

- ▶ **Handelsbetrekkingen met Duitsland intensiveren**
- ▶ **Arbeidsinkomensquote blijft structureel dalen**
- ▶ **Daling hypotheekaanvragen signaleert afname woningtransacties**

Handelsbetrekkingen met Duitsland intensiveren

'En wat je lief hebt verdient tijd en aandacht.' Dat zei koning Willem-Alexander over de Duits-Nederlandse verhoudingen tijdens een [toespraak](#) in de Duitse Bondsraad. En inderdaad: Duitsland is ons lief, niet in de laatste plaats op economisch gebied.

De economische verstrengeling van Duitsland en Nederland bestaat al geruime tijd. De Duitse en Nederlandse economie liepen door de handelsbetrekkingen zo in de pas dat in de jaren zeventig de gulden gekoppeld werd aan de Duitse mark. Hierop volgde ook monetaire integratie. Een renteverhoging van de Duitse Bundesbank werd snel gevolgd door een gelijke verhoging van DNB. Het leverde Wim Duisburg, toenmalig President van DNB, in de jaren tachtig de naam Monsieur Cinq Minutes op. Besluiten van de Duitse Bundesbank werden namelijk binnen vijf minuten gevolgd.

Dinsdag publiceerde het [CBS](#) een rapport over de goederenuitvoer naar Duitsland. In de eerste vier maanden van 2021 ging 22 procent van de Nederlandse goederenuitvoer naar Duitsland. Daarmee is het onze belangrijkste uitvoerbestemming. In 2019 bestond het Nederlandse bbp voor ongeveer 33 procent uit uitvoer. 6 procentpunt daarvan was enkel de uitvoer naar Duitsland. Ook neemt deze verstrengeling verder toe. In de eerste vier maanden van 2021 werd er al meer uitgevoerd naar Duitsland dan in het recordjaar 2019.

Het is belangrijk te onderkennen dat deze economische afhankelijkheid niet enkel via de uitvoer ons bbp raakt. Werknemers die werken bij bedrijven die naar Duitsland uitvoeren, profiteren mee van deze handelsbetrekkingen. In 2018 was ongeveer 500.000 fte direct of indirect gemoeid met de uitvoer naar Duitsland.

Ook heeft de ontwikkeling van de Duitse vraag naar Nederlandse goederen gevolgen voor bijvoorbeeld de investeringen die Nederlandse bedrijven doen. De drie goederen die het vaakst hun weg vinden naar Duitsland, te weten machines, minerale brandstoffen en voedingsmiddelen, zijn vrij kapitaalintensief. Een afname van de Duitse vraag naar deze goederen zal dus ook onze binnenlandse investeringen drukken.

Een goede relatie met Duitsland is dus vanwege deze economische verstrengeling erg belangrijk. Gelukkig onderkent de koning dit en besteedt hij aandacht aan de Duitsers. (Jan-Paul van de Kerke)

Arbeidsinkomensquote blijft structureel dalen

Uit de gisteren gepubliceerde [Nationale Rekeningen](#) 2020 blijkt dat de Arbeidsinkomensquote (AIQ) in de marktsector afgelopen jaar één procentpunt hoger lag dan in het jaar daarvoor: 76%, versus 75% in 2019. De AIQ is de beloning uit arbeid als percentage van het totale nationale inkomen. Jaar op jaar hebben werkenden dus een groter deel van de koek gekregen.

Zoals het [CBS](#) terecht zegt in een eerste analyse, is er desondanks een dalende trend. In 2009-2014 was de gemiddelde AIQ nog 78%, in 2015-2020 was dit 76%.

Het is logischer om naar langere periodes te kijken, omdat het AIQ de verhouding weergeeft tussen twee geldstromen die een andere plek innemen in de economische cyclus. Het inkomen uit kapitaal (winst, huur, pacht en rente) krijgt de eerste klap van een crisis. Dankzij ontslagbescherming en cao-looptijden duurt het even voordat de crisis goed zichtbaar wordt in het inkomen uit arbeid.

Zo kan het dat in een jaar als 2020 de AIQ licht stijgt, terwijl in 2021 en 2022 de AIQ zal dalen. In alle drie de jaren zijn dit de conjuncturele schommelingen binnen een structureel dalende trend. (Piet Rietman)

Daling hypotheekaanvragen signaleert afname woningtransacties

Dit jaar ligt het aantal woningaankopen op een ongekend hoog niveau. In de eerste vijf maanden gingen er in totaal 102.000 woningen van de hand. Dat zijn er 10.000 meer dan in de dezelfde periode van 2017, het jaar dat een recordaantal woningen werd gekocht. Toch is het nog maar de vraag of er dit jaar opnieuw een recordaantal transacties zal plaatsvinden.

De sterke stijging van het aantal woningtransacties heeft te maken met veranderingen in de regelgeving. Dit jaar ging de overdrachtsbelasting voor starters omlaag en zijn de leenvoorwaarden voor tweeverdieners en degenen met een studieschuld versoepeld. Dit leidde tot een concentratie van woningaankopen in het eerste kwartaal van dit jaar.

Zodra deze veranderingen geen invloed meer hebben, zullen de woningaankopen onder druk komen te staan. Eén reden voor deze verwachting is het beperkte woningaanbod. Dit verkleint de kans op een succesvolle match tussen koper en verkoper. Volgens makelaarsvereniging NVM stonden er in het eerste kwartaal 17.500 woningen te koop, een zeer laag aantal afgezet tegen het historisch gemiddelde van 78.000 woningen.

Daarnaast zijn er de afgelopen jaren relatief weinig bouwvergunningen afgegeven, mede in verband met de te hoge stikstofuitstoot. Dit belemmert de nieuwbouw. Hoewel er de laatste tijd sprake is van enige verbetering blijft de bouw van nieuwe woningen achter bij de vraag. Het gebrek aan nieuwe woningen vormt een belemmering voor de doorstroming op de woningmarkt.

Verder zijn er in de zomer van 2020 opmerkelijk veel woningtransacties geweest. In verband met de reisbeperkingen brachten velen hun vakantie in eigen land door. In plaats van zich op internet aan droombestemmingen te vergapen -dat had immers toch geen zin- zochten mensen op Funda naar hun droomhuis. En van kijken komt kopen. Nu iedereen er weer op uit kan, zal de koopwoede minder groot zijn.

Een eerste signaal dat de koopwoede inderdaad begint te luwen, vormen de hypotheekaanvragen. Die hebben een sterke relatie met het aantal transacties en lopen daarop voor. Volgens [HDN](#), het samenwerkingsverband van hypotheekverstrekking, is het aantal hypotheekaanvragen in het tweede kwartaal met 12,5% gedaald ten opzichte van vorig jaar. (Philip Bokeloh)

Kerncijfers			
	2020	2021	2022
<i>Procentuele mutaties</i>			
Consumentenprijzen EZ	0.3	1.6	0.7
Consumentenprijzen VS	1.2	3.7	2.4
Consumentenprijzen Nederland	1.1	1.8	1.0
Bbp EZ	-6.7	4.5	3.9
Bbp VS	-3.5	6.2	4.1
Bbp Nederland	-3.8	3.2	2.7
Consumptie	-6.6	1.5	5.3
Overheidsconsumptie	1.0	2.4	2.4
Investeren	-4.2	6.6	2.3
Uitvoer	-4.8	6.7	4.2
Invvoer	-5.5	6.4	5.2
Contracten	2.7	1.3	2
Huizenprijzen Nederland	7.8	7.5	2.5
Woningtransacties Nederland	7.7	-10.0	-5.0
<i>Niveaus</i>			
Werkloosheid Nederland (% beroepsbevolking)	3.8	3.4	4.2
Lopende rekening Nederland (% bbp)	7.8	7.5	8.1
Begrotingssaldo Nederland (% bbp)	-4.3	-6.4	-2.0
Overheidsschuld Nederland (% bbp)	54.5	58.0	56.6
10-jaars rente Nederlandse staatsobligaties (% , einde jaar)	-0.50	-0.40	-0.40
10-jaars spread Duitsland (basispunten, einde jaar)	10	10	10
Refirente (% , einde jaar)	0.00	0.00	0.00
Euribor, 3-maands (% , einde jaar)	-0.50	-0.55	-0.55
EUR/USD (koers, einde jaar)	1.18	1.18	1.15

Herziene cijfers zijn gecursiveerd.

Ramingen: ABN AMRO Economisch Bureau

Team Nederland:

Sandra Phlippen, Chief Economist sandra.phlippen@nl.abnamro.com

Philip Bokeloh Senior econoom woningmarkt, philip.bokeloh@nl.abnamro.com

Nora Neuteboom, Senior econoom, nora.neuteboom@nl.abnamro.com

Piet Rietman, Econoom, piet.rietman@nl.abnamro.com

Jan-Paul van de Kerke, Econoom, jan-paul.van.de.kerke@nl.abnamro.com

DISCLAIMER

Dit document is samengesteld door ABN AMRO. Het heeft uitsluitend als doel om financiële en algemene informatie te verstrekken over de economie. ABN AMRO behoudt zich alle rechten voor met betrekking tot de informatie in het document en het document wordt uitsluitend aan u verstrekt voor uw informatie. Het is niet toegestaan dit document (geheel of deels) te kopiëren, distribueren, door te geven aan een derde of om het voor enig ander doel te gebruiken dan hier boven bedoeld. Dit document is informatief bedoeld en vormt geen aanbieding van effecten aan het publiek, of een uitnodiging om een aanbod te doen.

U mag niet om welke reden dan ook vertrouwen op de informatie, meningen, beramingen, en aannames in dit document noch dat het compleet, accuraat of juist is. Er wordt geen garantie gegeven, uitdrukkelijk of stilzwijgend, door of uit naam van ABN AMRO, haar directeuren, functionarissen, vertegenwoordigers, gelieerde partijen, groepsmaatschappijen of werknemers met betrekking tot de juistheid of volledigheid van de informatie in dit document, en geen enkele aansprakelijkheid wordt geaccepteerd voor enig verlies als direct of indirect gevolg van het gebruik van deze informatie. De opvattingen en meningen opgenomen hierin kunnen op enig moment aan verandering onderhevig zijn en ABN AMRO heeft geen enkele verplichting om de informatie in dit document na de datum hiervan te herzien.

Voordat u in enig product van ABN AMRO investeert, dient u zich te informeren over de verschillende financiële en andere risico's, alsmede mogelijke beperkingen voor u en uw investeringen als gevolg van toepasselijke wetgeving en regels. Indien u, na lezing van dit document, overweegt een investering te doen in een product, raadt ABN AMRO aan om een dergelijke investering met uw relatiemanager of persoonlijke adviseur te bespreken om nader te bezien of het relevante product – met inachtneming van alle mogelijke risico's – past bij uw investeringen. De waarde van beleggingen kan fluctueren. In het verleden behaalde resultaten bieden geen garanties voor de toekomst. ABN AMRO behoudt zich het recht voor wijzigingen in dit materiaal aan te brengen.

Alle rechten voorbehouden